

Elintarviketeollisuutta kehittä- mässä näyttötutkintojen avulla

Suomessa ammatillinen aikuiskoulutus perustuu vahvasti näyttötutkintojärjestelmään. Järjestelmän etuna on erityisesti se, että henkilön ammatillinen osaaminen voidaan sen avulla kansallisesti ja laadullisesti tunnustaa riippumatta siitä, onko osaaminen kertynyt työkokemuksen, opintojen tai muun toiminnan kautta. Tärkeintä on ammatin hallinta. Näyttötutkintojärjestelmä perustuu ennen kaikkea työelämä-
lähtöisyyteen. Elinkeino- ja muu työelämä osallistuu vahvasti näyttötutkintojen suunnitteluun, järjestämiseen ja

arviointiin. Näyttötutkintojärjestelmä tarjoaa erityisesti aikuisväestölle joustavan tavan osoittaa, uudistaa ja ylläpitää ammatillista osaamistaan.

Näyttötutkinnot ovat vakiinnut-
neet asemansa koulutusjärjestelmäs-
sä. Näyttötutkintoihin osallistuneiden
sekä tutkintoja suorittaneiden mää-
rät ovat kasvaneet jatkuvasti. Vuonna
2006 näyttötutkintoihin osallistui jo
yli 60 000 henkilöä kun vuonna 2000
siihen osallistui reilut 30 000 henki-
löä. Näyttötutkintojärjestelmä luotiin
vuonna 1994.

Näyttötutkinto- järjestelmän perusta

Näyttötutkintojärjestelmässä tunniste-
taan ja tunnustetaan eri tavoilla han-
kittu osaaminen. Näyttötutkinto suo-
ritetaan osoittamalla näyttötutkinnon
perusteissa määritelty ammattitaito.
Näyttötutkintojärjestelmän keskeisiä
periaatteita ovat:

1. kolmikantayhteistyö: työnantajata-
hojen, työntekijätahojen ja opetus-
alan tiivis yhteistyö tutkintoraken-

Yleisen elintarvikealan tutkintotoimikunta.
Vasemmalta: Risto Kangasluoma, Matti Pasanen,
Maire Saukko, Leena Virtanen, Leena-Maija Meller,
Anita Koski, Seija Knuutila ja Hannele Vuorio.

teesta päätettäessä, tutkintojen perusteita laadittaessa sekä näyttötutkintoja suunniteltaessa, järjestettäessä ja arvioitaessa

2. tutkintojen riippumattomuus ammattitaidon hankkimistavasta
3. tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen osoittamalla ammattitaito tutkintotilaisuuksissa
4. henkilökohtaistaminen.

Näyttötutkintojärjestelmän keskeisiä arvolähtökohtia ja toteuttamisperiaatteita ovat työelämäkeskeinen ammattitaito ja sen arviointi, aikuisväestön ja elinkeino- ja muun työelämän tarpeiden huomiointi, käsitys aikuisesta tutkinnon suorittajana, tasa-arvo sekä asiakaslähtöinen toiminta.

Tutkintorakenne

Vuoden 2007 alussa tutkintorakenteessa oli yhteensä 360 ammatillista tutkintoa, joista ammatillisia perustutkintoja oli 53, ammattitutkintoja 185 ja erikoisammattitutkintoja 122.

Allaolevan opetusministeriön laatiman Suomen koulutusjärjestelmäkaa-

vion pohjalta muokattu kuva osoittaa näyttötutkintojen sijoittumisen koulutus- ja tutkintojärjestelmään.

Näyttötutkinnot

- Ammatillisessa **perustutkinnossa** osoitetaan ammattitaidon saavuttamisen edellyttämät tiedot ja taidot.
- **Ammattitutkinnossa** osoitetaan alan ammattiyöntekijältä edellytettävä ammattitaito.
- **Erikoisammattitutkinnossa** osoitetaan alan vaativimpien työtehtävien hallinta.

Näyttötutkintojärjestelmän toimijat

Näyttötutkintojärjestelmässä on monta toimijaa: opetusministeriö, opetushallitus, työelämän edustajat (työmarkkinajärjestöt), koulutustoimikunnat, tutkintotoimikunnat, näyttötutkinnon järjestäjät ja näyttötutkintomestarikoulutusta järjestävä ammatilliset opettajakorkeakoulut. Näillä kaikilla toimijoilla on oma tärkeä tehtävään-

sä. Seuraavassa esimerkkinä tutkintotoimikuntien tehtävät.

Tutkintotoimikuntien tehtäviin kuuluvat seuraavat asiat:

- toimivat näyttötutkintojärjestelmän ja tutkintojen perusteiden kehittämiseksi
- solmivat näyttötutkintojen järjestämissopimukset
- vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvomisesta
- päättävät hyväksytyistä ja hylätyistä tutkintosuorituksista ja perustutkintojen arvosanoista
- päättävät näyttötutkinnon ja sen osan suoritusten arvioinnin oikaisemista
- antavat ja osaltaan allekirjoittavat tutkintotodistukset
- allekirjoittavat osaltaan kunniakirjat
- huolehtivat tutkintotoimikunnan asiakirjojen arkistoinnista.

Yleisen elintarvikealan tutkintotoimikunta

Yleisen elintarvikealan tutkintotoimikunnan toimikenttään kuuluvat yllä olevat asiat. Toimikunnan vastuualueena ovat elintarvikealan perustutkinto, elintarvikejalostajan ammattitutkinto ja elintarviketeollisuuden ammattitutkinto. Toimikunnan kokoonpano on seuraavanlainen: työnantaja puolta edustavat Leena-Maija Meller Saarioilta (puheenjohtaja) ja Anita Koski LU Suomesta (varapuheenjohtaja), työntekijäpuolen edustajat ovat Leena Virtanen LU Suomesta, Hannele Vuorio Hartwallilta ja Risto Kangasluoma Raisiolta. Koulutuspuolta edustavat toimikunnassa Matti Pasanen Pohjois-Karjalan Aikuisopistosta, Maire Sauko Oulun seudun ammattiopistosta ja Seija Knuutila Lapin ammattiopistosta (sihteeri). Toimikunta pitää kokouksiaan 4 - 6 kertaa vuodessa ja käsittelee vastuualueeseensa kuuluvia asioita hyväksyen mm. eri oppilaitosten järjestämissopimukset ja opiskelijoiden suoritukset.

Lähde: Näyttötutkinto-opas, Opetushallitus

Anita Koski

